

KONCZ ISTVÁN KÉT VERSE

BERZSENYI

A nyárvég még bágyadtan időzik,
aszály és gondolat fojtogat, elnehezülten
mozdul a kar s tér ki az elme is, bogarászó
sün s a barázdabillegető sem riad; olyan
védtelen a határ, s aki itt jár — félig álmában,
félig ébren —, lehet igaza az egész világgal szemben,
s az igazság csak hagymázás örült hite és emléke,
kötzöni való bolond rejtjeles élete története, —
ami van, vagy ami lehetne — de a táj csak
múlt, Róma erkölcsé és Hellasz szelleme
egy pusztuló kontinens reménye s nemtője
is; fárosza s eszméje sugára két- vagy háromezer
év lédéres fényei közt is nem örökélettel
aranyozta-e be a tájat, mint Héraklész diadalmát
egykor. Egyre fájóbb ez a magány, s vele az egyetlen
igazság az egész világgal perel, önnön törvénye
szerint; erőért s Európáért tetemre hívni
Berzsenyit; — künn a sáncokon már körül
a kor rossz szellemei és a barbárok állnak,
itt a nyárvég még bágyadtan időzik,
s vele a felleg, magasan a táj és csend felett;
íj feszül, s a rontószerekkel felajzott ideg,
a vers benn megszakad — s a Capitolium beleremeg.

EDGAR ALLAN POE OLVASÁSA KÖZBEN

Forrósodik a lég, s vele feszül a csend,
Poe mester szellemét síri tiktak
idézi, künn toborozza démonait az álmatlan
éjjeli óra; hűbéres csatlósa a félelem, és
rejtve a kés, könyvek, csepűrágók közt
sunnyítva virraszt — halom papírnyi eszme, —
s kárhózatára vár — megvesztegethetetlen
ez a csend — az eszmélő lelke. Boldog lehet,
akinek ilyen otthonos rejteke van, s úgy
hihet sorsban, s a csillagokban, mint amilyen
rendületlen s hiú a mű és ez a négy fal,
amely győzelmét hirdeti híven a műnek;
börtön és szabadság — egyre megy —, akár téma,
akár valóság, s csak tiktakját szaporítja
kérdhetetlenül, mint a sors maga,
a végzetes óra: nem az igazságot, s nem is
a valót, csak a jelenléte igazolja vissza,
süketen és vakon, mint téboly és rémálom,
s úgy marad végül is magára, mint ahogy
magára hagyja hordószónokait is a kifulladt forradalom.
Valóban boldog, akinek négy fal otthona
s rejteke is; és kiútnak elég a boldogság;
sebeit, mocskát nyüszítve nyalogatja
az eb, s az annyiszor megváltott világ; —
Senecát követi-e a költő, vagy választhatja az anarchiát, —
tiszte sége s vétője terhelőn ráváll, és az égbe kiált, —
ostoba csapda a kor csupán, vállalhatatlan valóság,
s akár a halál, önző és lelketlen a világ,
csakúgy, mint nyakán is zsarnok és önkény a
megváltás, hát hadd higgye legalább, hogy szabadon
küldheti a pokolra törbe csalt messiását.
Ilyen hatalmas erő a félelem — és fél mindenki
mindenkitől, ezeregy éj bűvölete túlélni, ha magával
ragad, a zsarnok stílusa újra átfesti a dagályos
eposz már-már elavult, hatásos történetét,
s mint felajzott, részeg ébredés, a héroszok
nagy álma rongyokra foszlik szertesét.
Hosszú az éjszaka, és egyre valószínűbb a kaland; —
Edgar Poe örültjei, ime építik birodalmukat.